Aº. 1832. Nº. 48.

De uitgave van deze Courant geschiedt des Woensdags en Zaturdags, bij de GEZUSTERS SERRES. Het abonnement is ƒ 9,95 per Jaar.

Advertentiën worden aangenomen tegen 25 cents elken regel, mits op een zegel van 75 cents geschreven. Bijdragen zullen met dankbaarheid ontvangen worden.

SURINAAMSCHE COURANT.

ZATURDAG, DEN 16den JUNIJ.

PARAMARIBO.

ALGEMEENE SECRETARIJ.

Den 14 Junij 1832.

Het vertrek van de Koloniale Paket-Schoener *Gouverneur Generaal Cantz'laar*, over de Eilanden *St. Eustatius* en *St. Martin*, naar *Curaçao*, op aanstaande Woensdag den 20sten dezer, bepaald zijnde; zoo wordt daarvan aan de belanghebbenden kennis gegeven, met informatie voorts, dat de Brieven naar bovengenoemde Eilanden bestemd, tot *twee* uur van dien dag zullen worden aangenomen.

De algemeene Secretaris,

G. A. VAN DER MEE.

ADVERTENTIËN.

De Debiteuren van den uitlandigen Kapitein W. GROEN, worden voor de *laatste maal* gewaarschuwd, dat, indien zijne vorderingen te hunnen laste, niet vóór het uiteinde dezer maand worden betaald, dezelve zonder uitzondering, ter *geregtelijke vervolging* zullen worden overgegeven.

Paramaribo, 15 Junij 1832.

EGBERT VAN EMDEN qq.

OPGEVISCHT:

Sedert eenige dagen, voor de Plantagie *l'Embarras*, een TENT-CORJAAL, waarvan zich tot heden geen Eigenaar heeft opgedaan, welke het echter, tegen betaling der onkosten dezer advertentie, kan doen afhalen.

H. BERNARD.

Wm. J. THOMAS heeft tot zijnen *Gemagtigde* aangesteld den Heer J. H. REYEG.

Paramaribo, den 12 Junij 1832.

Kapt. J. J. KIERS, voerende het Nederlandsche Kof-Schip *de Jonge Evert*, zal den 30sten dezer, deszelfs Brievenzak sluiten, en de terugreis *a costy* aannemen.

Paramaribo, 16 Junij 1832.

Kapt. A. HANSEN, voerende het Schip *Godefrida*, zal op den 8sten Julij e. k., zijnen Brievenzak sluiten en vertrekken naar *Amsterdam.*

SCHEEPSTIJDINGEN.

Binnengekomen.

Den 12den, het Schip de Snelheid, Kapt. G. WISSELS; Passagier: de Heer C. DE JONGH. Idem, het Schip de Jonge Evert, Kapt. J. J. KIERS; — beide van Amsterdam.

Den 13den, het Schip Sara Agatha, Kapt. .... GAST; pp. Kapt. S. M. HOFFMAN, van Middelburg.

Den 14den, het Schip de Surinaamsche V[illegible], Kapt. J. P. [illegible], van Amsterdam.

NIEUWSTIJDINGEN.

Uit een' te BREDA ontvangen brief, bijzonderheden behelzende over het in de jongste dagen voorgevallene in en om de citadel van Antwerpen, nemen wij het volgende over: De Belgen begonnen in het begin der vorige week een aanmerkelijk aantal troepen in de omstreken van Antwerpen te vereenigen; derzelver getal werd op vele duizenden begroot. Alles scheen eenen hevigen aanval op de citadel te voorspellen; toen de generaal *Chassé* in het zekere onderrigt werd, dat het verraad was doorgedrongen tot in de veste, aan zijne bewaking toevertrouwd. De trouw der manschap viel niet te verdenken; het naauwkeurigst onderzoek leverde, gelijk te verwachten was, slechts de allervoldoenste uitkomst op. De achterdocht viel derhalve, met verdubbelde kracht, op de burgers, meest Belgen, welke het kasteel nog bewoonden en aldaar de meest noodzakelijke beroepen uitoefenden; en weldra schijnt men gronden te hebben gevonden, onderscheidene derzelve in verzekerde bewaring te nemen, welke kort daarop aan boord van de *Zeeuw* zijn getransporteerd en aldaar verblijven. Waarin de eigenlijke punten van beschuldiging bestaan, is nog met geen zekerheid gebleken, doch dit schijnt zeker, dat de Belgen zich in hunne ontwerpen, ter geschikter gelegenheid uit te voeren, door het gevangen nemen dezer lieden, grootelijks teleur gesteld zien.

COURANTEN-LITERATUUR.

De verzameling der Couranten, ten kantore der heeren *Joh. Enschedé en Zonen* te Haarlem voorhanden, begint met den 19 Mei 1665. — Deze oudste aldaar aanwezige Couranten zijn gedrukt in klein folio met eene letter van het brevier corpus of daaromtrent, en bevatten door elkander de Duitsche en Romeinsche lettersoort. Elke Courant bestaat, gelijk de oude Amsterdamsche Couranten, ook uit een half vel papier, bedrukt in twee kolommen op elke bladzijde, voerende een drieledig wapen, dat der stad, namelijk, het wapen van den uitgever *Abraham Kasteleijn* en deszelfs naamcijfer. De *gewone* dagen der uitgifte waren de Dingsdagen en Zaturdagen, terwijl de Dingsdagsche den titel voerde van *Extraordinaris Courant.* Het blijkt echter niet, dat er immer een dergelijk buitengewoon nommer heeft ontbroken. De inhoud bestond uit nieuwstijdingen en eenige weinige aankondigingen. — De oudste dezer Couranten is nommer 19, en dus van de 19de week des jaars 1665 (want de gewone en buitengewone Couranten voerden een en hetzelfde nommer). Het lijdt alzoo geen twijfel of reeds in den aanvang van dat jaar heeft het weekblad bestaan, dan of het vóór den jare 1665 is uitgegeven is wel waarschijnlijk, doch met geene genoegzame zekerheid gebleken. — Tot in den jare 1737 is de Haarlemmer-Courant in het licht gegeven ten name van *Abraham Kasteleijn*, hoewel het eigendom sedert 1665 aan onderscheidene personen moet zijn overgegaan, en met den 9 Julij van 1737 is dezelve het eigendom geworden van de heeren *Isaäc* en *Johannes Enschedé*, overgrootvader en grootvader van de tegenwoordige eigenaren onder de firma van *Johannes Enschedé en Zonen.*

Van den jare 1665 tot December 1811 is die Courant regelmatig en onafgebroken drie malen 's weeks in het licht verschenen, bevattende de nieuwstijdingen van den dag, en aankondigingen. Omtrent 1780 is de stoffe somwijlen zoo menigvuldig geweest, dat men van tijd tot tijd een geheel vel druks heeft beginnen uit te geven, en sedert 1795 had dit bijna altoos plaats. Met 1791 is men begonnen met aankondigingen van geboorten, huwelijken en sterfgevallen, welk gebruik spoedig eene algemeene mode werd, en, gelijk bekend is, tot den huidigen dag bleef, zoo dat deze mode eene uitzondering op den regel is. — Den 1 December 1811, merkwaardig jaar der Fransche dwingelandij, kwam de Napoleontische Satelliet, des keizers wreedste land- en bloedvoogd, de God- en menschonteerende *de Celles* met een bevelschrift van zijnen reeds tuimelenden opperheer, en verbood, met vele nuttige voortbrengsels van de drukpers, ook dit waardig dagblad, hetwelk, na van het staatkundige bovenkleed ontdaan te zijn, in het negligé eens Advertentieblads weder te voorschijn trad.

Tot 16 November 1813, wonderjaar der verlossing, bleef het in dien tooi; maar toen, hoewel Haarlem nog door Fransche troepen bezet en bewaakt werd, had het blad zich den 18 November weder in een politisch diplomatisch Zondagspak gestoken, en was zoo welkom onder de Courantenlezers als de omwenteling zelve aan de naar verademing hijgende Nederlanders. Van den jare 1665 tot op den huidigen dag heeft zij haren doopnaam behouden van OPREGTE HAARLEMSCHE COURANT.

Ook bij de inwoners van Hindostan heeft zich de begeerte der Couranten geopenbaard. Deze niet tevreden met het dagblad van *Jan Jahan Nama* (uitgegeven door *Hurre Hur Dutte*) en de dagbladen *Soodhakur*, *Pruhbahur*, *Hurkura* en verscheidene andere dagbladen, tot negen in getal, welke alle door inboorlingen worden geschreven, hebben nu een dagblad, half in de Bengaalsche en half in de Perzische taal geschreven, uitgegeven; nog een ander dagblad, in drie verschillende talen geschreven, zal eerstdaags te Cuttach het licht zien. — Het voornaamste onderwerp, waarmede zich deze tijdschriften onledig houden, is de opoffering der weduwen, welke zich na haar mans dood doen verbranden, daar hierover het meeste verschil van denkbeelden heerscht. — In Australië zijn mede onlangs twee nieuwe Couranten in het licht verschenen, en wel de *Sidney-Herald* en *Life in Sidney.*

WETENSCHAPPELIJKE BERIGTEN.

In eene der laatstgehoudene vergaderingen van de *Linnæsche* maatschappij te *Londen*, heeft de heer ROBERT BROWN, een memorie voorgedragen, over een, op het eiland *Sumatra* nieuwelijks, ontdekte, soort van planten. De reiziger ARNOLD, welke de eerste schijnt te zijn, die deze plant heeft waargenomen, heeft haar naar sir STRAMFORE RAFLES, onder welks geleide hij reisde, genoemd, en den naam *raflesia* gegeven. De bloem komt uit eenen horizontalen wortel voort; de stengel, door op elkander sluitende ronde bloem-baden bedekt, geeft aan deze bloem de gedaante van een kool, — te midden van dezen omslag, die haar tot kelk dient, komt de

bloem te voorschijn, welke drie voet in den omtrek heeft; deze bloem met kelk weegt 15 ponden, en hare stengels kan 15 pinten vocht inhouden. De grootste, tot nu toe bekende, bloem, was de *aristolochia cordiflora*, welke, volgens het getuigenis van HUMBOLD, tot zestien duim toe, diameter bereikt. Deze bloem had den naam van *reuzen-bloem* verkregen; de ontdekking der *raflesia* heeft haar dezen naam doen verliezen.

Onlangs heeft men te *Kertch*, kleine zeehaven van Midden-Rusland, verscheidene Grieksche oudheden opgedolven, bestaande uit zes kleine beeldjes, zes vazen van gebakken aarde, en verschillende vrouwen versierselen. Het voornaamste dezer overblijfselen is eene bijzonder fraai gewerkte groep van marmer; dezelve stelt voor, eene uit de zee te voorschijn komende *Venus*, met twee *kupido's* de een op eene dauphin, de andere op eene zwaan, aan hare zijden. Deze voorwerpen zijn naar het museum te *Odessa* overgebragt.

Wij hebben vroeger gewag gemaakt van eene in Engeland uitgevondene manier, om de dampen, die uit het brood, wanneer hetzelve gebakken wordt opstijgen, te verdikken en tot brandewijn te doen overgaan. De Londensche dagbladen vermelden thans, dat men aan den kant van het kanaal *Grossenor* digt bij *Belgrave*, een groot gebouw heeft gezet, waar deze nieuwe manier van distelering, welke vele voordeelen belooft, in het groot zal bewerkstelligd worden. Het zou, naar ons gevoelen, van veel belang zijn, zich met de bewerking daarvan bekend te maken, om dezelve, zoo de voordeelen werkelijk groot zijn, insgelijks bij ons te beproeven.

Een Amerikaan, ISARAH JENNINGS genaamd, heeft onlangs voorgesteld, de *lamp-olie*, door een mengsel van wijngeest en geest van terpentijn te vervangen. Dit mengsel wordt gevormd, door van beide deze vloeistoffen, eene gelijke hoeveelheid te nemen, en in een flesch, sterk te schudden. Na het nu eenigen tijd te hebben laten staan, zal men bevinden: dat een achtste gedeelte van het mengsel zich vereenigd heeft hetgeen men aan de kleur kan onderscheiden, en welk mengsel zwaarder dan de *alcohol* zijnde, zich beneden op het vat of de flesch bevind. De overvloedige of niet gemengde wijngeest, wordt zachtkens afgegoten, en het mengsel zelve in een lamp gedaan, dat met of zonder *pit* aangestoken, eene zeer heldere vlam geeft.

Men zegt, dat de, met deze nieuwe vloeibare brandstof, genomene proeve, zeer goed heeft voldaan, en eene heldere digte en schitterende vlam voorbrengt, die de, der gewone lamp- of patent-olie, zeer overtreft, en daarenboven geene de minste rook of onaangename reuk bij de verbranding van zich geeft, ook de pit bijna niet verkoold en de lampen niet aanzetten of doen vervuilen. De prijs van dit mengsel overtreft die der olie niet.

MENGELINGEN.

TEGENWOORDIGHEID VAN GEEST.

uit een Indisch Reisverhaal.

Eenige officieren en burgerlijke beambten hadden besloten in de nabijheid van *Agra*, eene jagtpartij te houden. Eene geschikte plaats voor de tenten werd gekozen, onder de zich ver uitstrekkende takken eens grooten baniaan-booms, op wiens onderste stammen de prachtige kleuren der paauwen, door de zon bestraald, schitterden, terwijl hooger een aantal apen huppelde en grijnsde. De paarden waren aan de naastbijstaande boomen gebonden, en verjoegen met hunne staarten de lastige insecten. Rondom de legerplaats vlamden groote vuren; bonte lampen versierden de tenten waarvan de wanden met tijgervellen behangen, en de vloeren met tapijten belegd waren, terwijl sopha's, met behangsels van doorschijnend gaas voorzien, gemakkelijke slaapplaatsen vormden. Blinkende zwaarden en dolken, met zilver ingelegde pistolen en geweren, messen, jagtspietsen, vergulde bogen, pijlen en kokers, lagen rondom verspreid. De tafels waren met Europesche boeken en journalen bedekt, en niets duidde aan dat deze woningen in het midden van een Indiaansche bosch stonden.

De menigte personen, het gedruisch en de vuren, die rondom de legerplaats brandden, lieten geene gedachten aan vrees bij het gezelschap opkomen, dat, bij elkander gezeten, zich op verschillende wijzen onderhield. Terwijl men aldus in de grootste zorgeloosheid den maaltijd verbeidde, sprong plotseling een tijger van de grootste soort onder de groep, greep met zijn' muil een der aanwezigen, en ijlde met denzelven in de struiken, met eene snelheid, die elke vervolging onmogelijk maakten. Het luide geschreeuw dergenen, die door schrik en ontzetting niet geheel en al verstomd waren, diende slechts om de vlugt des tijgers te bespoedigen; en een oogenblik daarna was zelfs geen spoor van denzelven meer te ontdekken. Intusschen gaf men alle hoop, om den ongelukkige te redden, nog niet op; spoedig greep elk eene fakkel en het een of ander wapen, en ijlde daarmede het bosch in. Het door den tijger gegrepen offer, was een officier, wiens tegenwoordigheid van geest en onwankelbare moed hem ook thans in zijnen verschrikkelijken en gevaarvollen toestand niet begaven.

Noch de smart zijner wonden, die hij reeds bekomen had, noch de verschrikkelijke wijze, waarop hij langs doornen en struiken gesleept werd, noch ook het vooruitzigt op een gewissen dood, kon zijnen moed doen wankelen. Hij zon, integendeel met de grootste koelbloedigheid op een middel, om zich te redden, en beproefde er ook werkelijk een. Hij had, namelijk, een paar pistolen in zijnen gordel, en daar de tijger hem in de borst gegrepen had, waren zijne handen geheel vrij.

Langzaam trok hij derhalve een pistool, taste naar het hart des ondiers, en brandde los. Eene ligte beving, of wel een sprong van den tijger, deed het schot missen, en het gevolg daarvan was, dat het dier hem vaster greep en nog sneller voortijlde. Ofschoon voor een oogenblik door den angst overweldigd, verkreeg de moedige officier echter spoedig zijne bezinning weder, en besloot eene nieuwe poging ter zijner redding te wagen. Hij trok zijn tweede pistool, drukte hetzelve vast tegen het hart van het dier, greep met eene zekere hand den trekker, en brandde op nieuw los. Op hetzelfde oogenblik stortte de tijger dood naast den officier neder. De vreugde, overwinnaar gebleven te zijn, woog verre weg op tegen het bloedverlies en de smart zijner wonden. Hij gevoelde echter dat hij te zwak was om zijne vrienden te bereiken, ofschoon het hem ook gelukken mogt den weg derwaarts te vinden. Nog overlegde hij wat te doen, toen het geroep der vrienden, die hem zochten, zijn oor trof. Hij wankelde naar de plaats, van waar hij de stemmen vernam, en bereikte, hoewel van bloed doorweekt en ten uiterste afgemat, zijne juichende vrienden.

In den jare 1756, hield de kanselredenaar der clasis, superintendent in de kruiskerk te *Dresden*, eene leerrede voor den aanwezenden FREDERIK DEN GROOTE, die zoo veel indruk op den Koning maakte, dat hij verlangde, dat dezelve in het licht gegeven werd. Deze preek liep over het thema (de kernspreuk der Pruissen): *suum cuique* (elk het zijn), en wel 1) *God* het zijne, 2) den *Keizer* het zijne, 3) den *naasten* het zijne, 4) de *wereld* het hare, 5) den *dood* het zijne, 6) de *eeuwigheid* het hare. Meesterlijk klaar en met indrukmakende hartelijkheid, kort maar bondig, algemeen verstaanbaar en toch ook bevredigend voor den geletterden is alles uitgevoerd. Het korte slot zijner redevoering, waarin de redenaar den aanwezenden Koning gedenkt, en voor hem bidt, is een waar meesterstuk; doch niet uitgestudeerd, maar zoo als de geest des geloofs en der liefde hem ingaf. Zij is onlangs, om haar geschiedkundig belang en gewigtigen inhoud, op nieuw by den boekhandel verschenen (Merseburg 1831, 2 gr. ten voordeele der burgerscholen.

De Heer *Ogden*, thans Noord-Amerikaansche consul te Liverpool, is de eerste, die met stoombooten de zee bevoer. Na onderscheidene proefnemingen in het klein, volbragt hij, ten jare 1816, den togt van New-York naar Virginia en de zee ontving hem terstond met eenen storm, opdat hij volkomen in de gelegenheid zijn mogt om over zijne machine te oordeelen, die evenwel hem gelukkig aan het doel zijner reize bragt.

Sedert reeds twee eeuwen is geen beheerscher van Frankrijk door zijnen zoon in de regering opgevolgd geworden; Lodewijk XV volgde zijnen grootvader, Lodewijk XIV, op; Lodewijk XVI was een kleinzoon van Lodewijk XV; Lodewijk XVII kwam niet op den troon; maar daarentegen zijn oom, Lodewijk XVIII; na dezen heerschte diens broeder Karel X, wiens zoon met hem van de regering uitgesloten is, en die zelf reeds ter gunste van zijnen neef vanhet opperbewind heeft afstand gedaan.

Volgens een nieuw berigt, bevinden zich thans in Engeland 1558 stoom-machines, welker kracht, naar die van paarden berekend, 31,394 dezer dieren ontbeerlijk maken. Hoe verbazende daarbij de kwantiteit der productie moet zijn, laat zich hieruit berekenen, en vergelijkt men dezelve met die in de midden-eeuwen, dan zegt men niet te veel, wanneer men beweert dat thans in één dag meer gefabriceerd wordt dan voorheen in maanden en jaren, en dat thans eene enkele stad in staat is om meer fabrijkaten en manufacturen op te leveren dan vroeger de meest bedrijvige landen.

Voor de oudheidliefhebbers en beminnaars van boekwerken greep zeer onlangs te Dublin een voorval van hoog gewigt plaats. Het kostbare en in zijnen aard eenige handschrift, hetwelk onder den naam van: »*the Book of Armagh*» (Het Boek van Armagh) bekend is, werd openlijk verkocht. Dit handschrift, hetwelk van uit de 7de eeuw afstamt, is op pergament geschreven, met zuiver-iersche letters doormengd met grieksche kapitalen. De bladen zijn op beide zijden beschreven. Het is in klein kwarto formaat, acht duim lang en drie duim dik, en bevat 442 bladzijden. Uitgenomen het eerste blad, dat een gedeelte van het Evangelie van Matheus bevat, en eenige bladzijden, die door wrijving geleden hebben, is het boek, over het geheel genomen, volkomen wel onderhouden. De band bestaat uit dik zwart leder, waarop zinspreuken, hieroglyphische beelden en figuren van dieren, als versierselen, te zien zijn. Deze antiquiteit werd voor *f* 4680 —: losgelaten, en door Coehran en Comp. van Londen gekocht, waardoor het derhalve aan deszelfs bakermat zal worden ontrukt.

Beschouw uw gemoed, (wanneer gij weet, wat hetzelve eigenlijk is!) beschouwd dit als in eene glazen kas staande, b. v. als eene kostbare porseleinen kan; laat ieder toe, om voor de glazen ruiten te staan gapen, en laat ieder stof en vorm van het breekbare ding beoordeelen en bevitten: maar open uwe kas niet, dan waar uw huis in brand staat, of dieven inbreken; geloof mij, vreemde lieden zouden het kostbare stuk met ruwe smeerige handen aantasten; zij zouden willen *zien*, *ruiken* en *proeven*, wat gij er in bewaart, en . . . wanneer het dan eens wat kwaads, wat verbodens ware? dan zoude immers zedelijke *douaniers*, die op alle *chaussés* der zedekunde heen en weder draven, uwen schat *confisceren* en openlijk aanslaan! Bewaar daarom den sleutel dezer porseleinkas zorgvuldig; maar waar een goed, getrouw vriend bij u komt, daar sluit uwe luiken, dat de voorbijganger u niet beloere; steek uw lampje aan, en *open uw gemoed*; dit kan, *op deze wijze*, heilzaam en verrukkend zijn; ten minste zoo komt het mij voor.

(B. T. L. WEDDIK, *Gedacht en Beeld.*)